

Studiekvalitetsrapport for 2009 – Det juridiske fakultet

1. INNTAKSKVALITET

Med inntakskvalitet siktes det til studentens forkunnskaper og forutsetninger når de begynner på et studium ved UiO.

1.1. Søkertall og poenggrenser

Fakultetsnivå:

I perioden 2004-2009 har antallet primærstøkere per studieplass til lavere grad ligget stabilt på mellom 4,3-6,1. En topp i 2005 med 5,2 har sammenheng med en reell økning i antall søkere på ca. 9 % i forhold til året før, og en reduksjon av antallet studieplasser ved fakultetet dette året (ble redusert fra 685 til 675). Det samme gjelder 2009, hvor det ble foretatt en reduksjon i studieplasser på fakultetet (reduksjon i antall studieplasser fra 670 til 485).

Grunnutdanninger (bachelor- og profesjonstudier)

Bachelorprogrammet Demokrati og rettigheter i informasjonssamfunnet (DRI) hadde i 2009 2,5 primærstøkere per antall studieplasser. Tallet for Bachelor i kriminologi (KRIM) var 8,0. Masterstudiet i rettsvitenskap hadde til og med 2008 opptak med en ramme på 295 studenter hvert semester. Fra og med 2009 ble antallet redusert til 210 plasser for oppstart i høstsemesteret, og til 190 plasser med oppstart i vårsemesteret. Antall primærstøkere per studieplass var i 2009 på 2, 2 i vårsemesteret og 9,4 i høstsemesteret, med et snitt på 5,8.

Søkertallene ved fakultetet har vært relativt stabile de siste årene. Det er en liten økning fra i fjor i antall primærstøkere per studieplass til Bachelorprogrammet Demokrati og rettigheter i informasjonssamfunnet (DRI), og en liten nedgang i søkertallene for bachelorprogrammet i kriminologi. For masterstudiet i rettsvitenskap er det en liten økning for søkere til studiet med oppstart i høstsemesteret, og en svak nedgang for søkere til studiet med oppstart i vårsemesteret.

Poengsum ved opptak

For Demokrati og rettigheter i informasjonssamfunnet (DRI) var poengsummen ved opptak i 2009 46,7 i den ordinære kvoten og 38,8 i primærkvoten. Poengsummen har gått noe ned de senere år. Poengsum i ordinær kvote var i 2008 47,3 og i 2007 48,2. For primærkvoten var poengsum i 2008 43,3 og i 2007 44,8.

Ved opptak til bachelorstudiet i kriminologi for 2009 var poengsummen i ordinær kvote 51,6 og i primærkvote 46,6. Dette er en liten nedgang fra 2008.

For masterstudiet i rettsvitenskap var poengsummen i den ordinære kvoten 54,7 i vårsemesteret 2009 og 58,0 i høstsemesteret. Poengsummen har gått ned noe i forhold til 2008 (hhv. 56,1 for vårsemesteret 2008 og 59,8 for høstsemesteret). I primærkvoten var poengsummen for vår-opptaket 2009 48,8 og for høst-opptaket 51,2. Her er tendensen en liten nedgang fra året før (hhv 52,3 for vår-opptaket 2008 og 55,4 for høst-opptaket).

Antall primærstøkere per studieplass har til de 1-2-årige masterprogrammene ligget på mellom 0,9 til 7,6. Det har vært en svak nedgang i søkertallet til Masterprogrammet i rettsinformatikk fra 2008 til 2009. Masterprogrammet i kriminologi viser en jevn økning fra 2007 til 2009, og masterprogrammet i retts sosiologi viser en økning fra 2007-2008 og en liten nedgang fra 2008-2009. De engelskspråklige masterprogrammene viser en jevn økning fra 2007, hvor LL.M. in Public International Law har en

topp i 2009 på 7,6, mens antall primærsøkere per studieplass for Masterprogrammet i rettsinformatikk ligger på 0,9.

1.2. Rekruttering

Det juridiske fakultet følger opp arbeidet som gjøres i regi av Informasjonsavdelingen (IA). Fakultetet har ikke ressurser til rekrutteringsarbeid utover dette, og vurderer heller ikke en ytterligere innsats som hensiktsmessig. Inntakskvaliteten ved fakultetet er generelt svært høy ved fakultetet. De variasjoner vi finner i opptakstallene sammenlignet med tidligere år begrunner heller ikke særskilte tiltak, da de enten må ses på som naturlige variasjoner eller som en del av de generelle svingningene fra tidligere opptaksår.

Rekruttering av minoritetsstudenter

Fakultetet har gjennom flere år fulgt opp det arbeid som har skjedd i regi av Minoriteter i fokus i Akademia (MiFA) og IA gjennom deltagelse på arrangementer som har potensielle minoritetsstudenter som målgruppe, og vil følge opp dette videre.

Fakultetet har et meget godt samarbeid med Juristforeningen om mottaket av nye studenter. Foreningen har lagt vekt på at fadderuken skal inkludere alle grupper, og foreninger og lag som representerer minoritetsgrupper eller livssyn inviteres til å synliggjøre sine aktiviteter i fadderuken slik at de nye studentene får presentert et bredt spekter av aktiviteter, men under samme paraply i regi av Juristforeningen.

Ved Det juridiske fakultet har Likestillingsutvalget (LSU) fra 1.1.2008 ansvar for tiltak mot etnisk diskriminering.

2. RAMMEKVALITET

Med rammekvalitet siktes det til kvaliteten på det helhetlige fysiske og psykososiale læringsmiljøet.

2.1. Varsling og innmeldte klager på læringsmiljøet

Fakultetet iverksatte sin rutine for mottak av klager på læringsmiljø i september 2005.

Teamleder for Infosenteret har ansvaret for mottak og videreformidling av klageskjemaer, samt arkivering og rapportering til leder av studieseksjonen. Fakultetet informerer studentene om klagemuligheten og har synliggjort skjemaet for klager på læringsmiljøet.

Det kom inn totalt 29 klager på læringsmiljøet i 2009. De fleste klagene er av byggteknisk art hvor teknisk-sentrum er den naturlige adressaten for utbedring. Det er få klare gjennomgangstemaer i klagene, men tre kan nevnes: for lav/høy temperatur i læringslokalene, dårlig luft, utgåtte lyspærer etc. Alle henvendelser ble videresendt til Teknisk avdeling i sentrum som utbedret eller sjekket forholdene.

Institutt for Kriminologi og Rettssosiologi (IKRS) har ikke mottatt varsling fra studenter i 2009. IKRS har mottatt en klage på veiledning til masteroppgaven fra masterstudent i rettssosiologi. Klagen ble rettet til instituttleder, som behandlet saken. Masterstudenten fikk på grunnlag av klagen tilbud om ny veileder for den resterende tiden av studiet, noe vedkommende takket ja til. Masterstudenten gjennomførte studiet til normert tid med ny veileder. Instituttleder har hatt samtaler om forholdet med aktuelle veileder. Lenke til "Klage på læringsmiljø" er tilgjengelig på alle de tre studieprogrammene på IKRS.

2.2. Faglighet ved studiestart

Rettskilder til fots er det første undervisningstilbudet studentene får på 1. avdeling. Dette er studentenes første møte med rettsvitenskap som fag og går ut på å gjøre studentene kjent med juridisk metode og rettskildene så tidlig som mulig. Tilbudet gir god anledning til samarbeid og lærerkontakt.

Fadderuken

Fakultetet har et godt samarbeid med Juristforeningen om mottak av nye studenter.

Fadderukeprogrammet skal gi en sosial og faglig introduksjon til nye studenter. DRI-programmet arrangerer i tillegg egen fadderuke for programmets førsteårsstudenter. Studentforeningen står for ukens program og gjennomføring av aktiviteter.

IKRS arrangerer i samarbeid med Fagutvalget ved kriminologi faglige aktiviteter som del av "fadderuka" ved studiestart. Nytt fra og med 2009 var også en introduksjonsuke med faglige og sosiale aktiviteter ved studiestart for studenter på våre to masterprogrammer (kriminologi og retts sosiologi).

2.3 Studentveiledning

Fakultetet gir studentveiledning i tilknytning til infosenterets tjenester. Fakultetet ikke gjennomført spesielle tiltak knyttet til utvikling/forbedring av studentveiledningen i 2009.

3. PROGRAMKVALITET

Med programkvalitet siktes det til kvalitet i studieplanen og organiseringen av læringsarbeidet.

3.1. Studieplanarbeid

Fakultetet arbeider kontinuerlig med å tydeliggjøre læringsutbyttet i studiene. Programplaner på nett har vært et satsingsområde i 2008, og arbeidet ble ferdigstilt i 2009. Studienes læringsmål og læringsutbytte er nå lettere tilgjengelig for studentene og tydeliggjort i større grad enn tidligere.. Samtidig går brukervennligheten opp for flere grupper, da html-filer er mer anvendelige dersom man bruker programmer som f.eks. DAISY.

I forbindelse med implementeringen av nettløsningen for programplaner, arbeidet fakultetet en del med tekstene under "Hva lærer du?", som er en spisset formulering av lærings- og kompetansemål. I forbindelse med innføring av nye nettsider for hele UiO, der Det juridiske fakultet har vært pilot, vil det være naturlig med ytterligere arbeid for å tydeliggjøre læringsutbytte. Fakultetet arbeider kontinuerlig med forbedring av sine emnebeskrivelser.

3.2. Internasjonalisering

I forbindelse med mastergraden i rettsvitenskap er det mulig å avlegge valgemnene på 5. avdeling (tilsvarende 30 studiepoeng) på et av våre partneruniversiteter i utlandet (studenter kan velge denne muligheten etter bestått 3. avdeling). Det er også mulig å søke om innpassing av valgemner på bakgrunn av studier ved utenlandske utdanningsinstitusjoner fakultetet ikke har avtaler med. Studentene har også mulighet til å erstatte hele 5. avdeling på bakgrunn av juridisk mastergrad fra utenlandsk utdanningsinstitusjon dersom det i graden inngår en oppgave som i innhold, omfang og dybde minst tilsvarer den oppgaven som kreves til mastergraden i rettsvitenskap ved det juridiske fakultet i Oslo.

DBH-tabellen viser at det er en liten økning i antall innreisende og utreisende studenter siden 2008. Antall innreisende utvekslingsstudenter er høyere enn antall utreisende. Denne ubalansen kan ha ulike årsaker. Først og fremst er rekrutteringspotensialet i forbindelse med innreisende studenter mye større (vi har avtaler med ca. 70 utenlandske universiteter). En viktig faktor for at ikke flere av våre studenter reiser ut kan være at valgdelen av studiet, og dermed muligheten til utenlandsopphold, er kun på to semestre. Ett av disse semestrene er viet masteroppgaven, og dette medfører at dersom studenten ønsker ett semester i utlandet, må den gi avkall på de valgemnene fakultetet tilbyr. En annen forklarende årsak kan være at en del studenter prioriterer å etablere kontakt med potensielle arbeidsgivere (praksis, deltidsjobb på advokatkontor, osv.) i siste del av studiene.

Avtaler

Fakultetet har et stort antall studentutvekslingsavtaler (Erasmus, Nordplus, bilateral) med universiteter over store deler av verden. I 2009 ble det startet et arbeid for å øke avtaleporteføljens kvalitet og attraktivitet. Enkelte avtaler ble avsluttet, samtidig arbeidet fakultetet aktivt med å inngå flere nye attraktive avtaler. Det ble inngått utvekslingsavtaler med Freie Universität Berlin, Universiteit van Tilburg, Universität Luzern, University of Western Australia og American University of Washington.

I tillegg til fakultetets utvekslingsavtaler kan jusstudenter søke om utvekslingsplasser gjennom Seksjon for internasjonalisering av studier ved UiO.

Utreisende studenter

I 2009 avsluttet 85 studenter sine delstudier/studier utlandet (tall fra DBH). Sammenlignet med fjorårets tall er det en økning på 14. Økt informasjon om andre studiesteder enn Storbritannia, USA og Australia synes å ha bidratt til en noe økt interesse for studier i Tyskland og Frankrike. I forhold til antall utreisende utvekslingsstudenter har fakultetet fortsatt et klart forbedringspotensial.

En viss andel av studentene velger å gjennomføre en ettårig mastergrad (LL.M.) i utlandet fordi de da kan være et helt år i utlandet og har muligheten til å erstatte hele 5. avdeling med denne graden. I tillegg til den utenlandske LL.M.-graden oppnår studentene da den norske mastergraden på normert tid. Siden flere av disse reiser på egenhånd, uten å informere fakultetet eksplisitt, er det vanskelig å føre nøyaktig statistikk over denne gruppen.

Innreisende studenter

Fakultetet har tatt imot utenlandske studenter siden 1993. I 2009 mottok fakultetet 268 studenter som kom på et utvekslingsprogram, inkludert kvotestudenter. Det tilbys ca. 11 kurs på engelsk hvert semester. Det er hovedsakelig utvekslingsstudentene og studentene på de engelskspråklige mastergradene som benytter seg av det engelskspråklige tilbudet på engelsk. Det ble avlagt til sammen 659 eksamener i engelskspråklige fag ved fakultetet, hvorav 69 av disse på bachelornivå (hver student avlegger flere eksamener).

Fakultetet mottar også internasjonale programstudenter på de fem internasjonale masterprogram som fakultetet tilbyr. Disse er LL.M in Maritime Law, LL.M in Information and Communication Technology Law, LL.M in Public International Law, Master of Philosophy in the Theory and Practice of Human Rights og Master of Arts in Risk Management & Marine Insurance (etterutdanning).

Tiltak/planer om tiltak for å øke utreise

På Bachelorprogrammet i Demokrati og rettigheter i informasjonssamfunnet og Masterprogrammet i Forvaltningsinformatikk er det uvanlig med utenlandsopphold til tross for at programplanene åpner for dette. Avdeling for forvaltningsinformatikk (AFIN) vil arbeide med å tydeliggjøre at utenlandsopphold er et alternativ og legge bedre til rette for at studentene kan velge dette.

Fakultetet har et godt tilbud til studenter som ønsker å reise på utveksling, og mange studenter benytter seg av tilbudet. Utveksling vil også være viktig i den nye studieordningene. I 2009 ble det

avholdt 6 informasjonsmøter om delstudier i utlandet (3 om våren og 3 om høsten) der fagmiljøet, representanter fra Lånekassen, Forskningsrådet og næringslivet deltok. I tillegg ble det utarbeidet en ny nettside for utenlandsstudier. Denne skal, blant annet gjennom publisering av reisebrev, bidra til å øke interessen for utenlandsstudier.

På bachelorprogrammet i kriminologi er det lagt til rette for at studenter kan reise ut fortrinnsvis i 4. semester, med mulighet også for å reise ut i 3. semester. Pr. 2009 har ikke instituttet egne avtaler for kriminologistudenter, men kriminologistudentene kan benytte seg av sentrale UiO avtaler, eller reise på egenhånd. All undervisning som gis ved Institutt for kriminologi er på norsk (2009). I forbindelse med økt satsning på internasjonalisering ble planleggingsarbeid for å få et tilbud på engelsk iverksatt. Dette arbeidet fortsetter i 2010, og Institutt for kriminologi håper på sikt å kunne tilby undervisning på engelsk.

Fakultetet har i tett samarbeid med Institutt for kriminologi og rettssosiologi startet arbeidet med å utvikle et utvekslingstilbud for studentene på instituttet. I løpet av 2010 vil fakultetet arrangere informasjonsmøter om delstudier i utlandet for studenter på Institutt for kriminologi og rettssosiologi. Samtidig arbeides det med å utvikle en avtaleportefølje for denne studentgruppen.

4. UNDERVISNINGSKVALITET

Med undervisningskvalitet siktes det til kvaliteten på undervisning og veiledning slik at studentenes læringsutbytte blir best mulig.

Undervisningskvalitet generelt

I samarbeid med Pedagogisk forskningsinstitutt ved Det utdanningsvitenskapelige fakultet er det avholdt kurs for kurslærere. Målgruppen for kurset er kurslærere på 1. og 2. avdeling, med noe eller ingen undervisningserfaring, men også mer erfarne lærere er velkomne. Siktemålet er å gi en innføring i pedagogiske metoder til kursundervisning, og å utvikle en forståelse av lærerens rolle i oppgavebaserte kurs. Erfaringene fra kurset og tilbakemeldinger fra kursdeltakerne er positive, og det er grunn til å anta at kurset medfører at studentene får bedre undervisning.

Masterstudiet i rettsvitenskap

Det nedlegges et omfattende og godt arbeid på alle avdelingene på rettsstudiet. Prosjektundervisningen på 3. avdeling fremstår som særlig vellykket, og tilbakemeldingene fra pbl-undervisningen er svært positiv. Det samme gjelder «Rettskilder til fots», som er det første undervisningstilbudet studentene får på 1. avdeling. Et fellestrekk ved disse tilbudene er at de krever stor egenaktivitet, og at de gir god anledning til samarbeid og lærerkontakt. Et neste trekk ved dem er at læringsutbyttet er mer sammensatt enn ved «rene» forelesninger. Gjennom prosjektundervisningen, pbl, og rettskilder til fots gis studentene også strategier for å lære, slik at undervisningsutbyttet slik sett er «dobbel».

Programrådet i masterstudiet i rettsvitenskap (PMR) har møter fire-fem ganger i semesteret. En fast post på dagsorden er beretning om tingenes tilstand fra den enkelte avdelingsansvarlige. Spesielle problemstillinger kan tas opp til diskusjon, og den enkelte avdelingsansvarlige kan hente inspirasjon til løsningen av sine utfordringer. Posten benyttes også som en anledning til å dele suksesshistorier til inspirasjon for aktivitetene på andre avdelinger. Erfaringene med denne posten er positive.

Ex.fac.

I løpet av 2009 ble ex.fac. evaluert, og i den forbindelse ble det nedsatt en arbeidsgruppe. Rapporten fra arbeidsgruppen ble blant annet brukt i det videre arbeidet med utvikling av jusstudiet. Emnet vil fra og med våren 2010 bli flyttet til 2. avdeling, 2. semester.

Basisgrupper

Bostadutvalget som ble satt ned for å følge opp NOKUTs reakkreditering, konkluderte med at det er for lite lærerkontakt på jusstudiet. Fakultetet ble derfor med i et pilotprosjekt som startet opp våren 2009 der basisgrupper prøves ut. Basisgruppene er obligatoriske og studentene følges opp av samme lærer hele semesteret. Basisgruppene består av 12 studenter som har en lærer (fast vitenskapelig ansatt), og gruppen møtes 15 ganger i semesteret. Basisgruppene skal fokusere på ferdigheter som metode, rettskildelære etc.

Basisgrupper på 1. avdeling, 1. semester ble igangsatt som et pilotprosjekt våren 2009. Studentene har gitt positive tilbakemeldinger til ordningen, og de ønsker klart at ordningen videreføres. Studentene er imidlertid kritiske til at basisgruppene gjøres obligatoriske. Et praktisk problem er at det er vanskelig å finne nok lærere som ønsker å undervise i basisgruppene, da slik undervisning medfører at man må undervise i fag man ikke er spesialist i. Det arbeides derfor med å lage et opplegg hvor nyansatte har plikt til å undervise i basisgrupper. Et annet problem er at det vanskelig å finne tidspunkter for basisgrupper som ikke kolliderer med annen undervisning. Høsten 2009 ble tilbudet utvidet til også å gjelde 3. avdeling, 1. semester. Det er foreløpig ikke aktuelt å utvide ordningen til å gjelde 2. avdeling. En utvidelse av ordningen bør sees i sammenheng med den pågående omleggingen i studieordningen til masterstudiet i rettsvitenskap, og bør bero til man får en avklaring på hvordan den nye studieordningen blir.

I 2009 har fakultetet hatt fokus på veiledning av masteroppgaven, og våren 2009 foretok fakultetet en evaluering av ordningen. Evalueringsrapporten viste at overraskende få studenter benytter seg av undervisningstilbudet som gis av fakultetet (kildesøk, bruk av maler i word etc), men mange studenter har imidlertid gode kunnskaper på disse områdene. Det er ønskelig å se på muligheten for å sette opp skriveseminar, og da hvordan man kan bruke skriving som verktøy for å komme seg videre i arbeidet med masteroppgaven. Fakultetet har også vedtatt at det skal holdes et halvårlig veilederseminar (à to undervisningstimer) for eksterne veiledere av masteravhandlinger, første gang i januar 2010. Ordningen evalueres høsten 2010.

Andre programmer ved fakultetet

På DRI er det gjennomført midtveiseevalueringer med til dels meget gode resultater. Det er planlagt utvikling av digitale læremidler/mer aktiv bruk av nettet i undervisningen.

Det to-årige M.Phil. programmet in the Theory and Practice of Human Rights fikk vedtatt ny struktur i 2009, med implementering fra og med høsten 2010. Antallet studenter blir redusert fra 40 til 20, og det skal foretas et årlig opptak (mot hvert 2. år som er tilfellet idag). Programmet ønsker å legge om til mindre grupper, og å øke undervisningskvaliteten ved å endre på innhold og form i enkelte kurs, samt å bruke undervisningsressursene på en bedre måte.

LL.M. programmet Public International Law innfører fra og med høsten 2010 fem spesialiseringer (studieretninger). Dette gjøres allerede i mange land verden over, og en målsetning med endringen er å spisse utdanningen slik at det blir lettere for studenter å få jobb etter endt studium.

5. RESULTATKVALITET

Med resultatkvalitet siktes det til studentenes læringsutbytte, personlige utvikling og gjennomføring i forhold til studieplanens mål. Inkluderer også arbeidslivsrelevans.

5.1 Studiepoengsproduksjon pr. programstudent

Se vedlegg, pkt 5.1.

Totalt sett har fakultetet en relativt jevn studieprogramproduksjon. Det var en topp i studiepoengproduksjonen 2005, men ellers har det vært en jevn stigning siden 2001/2002. Nedgangen etter 2005 kan ha sammenheng med en reduksjon av antallet studieplasser ved fakultetet dette året (ble redusert fra 685 til 675).

Studenter ved fakultetet er generelt karakterorienterte, og det er derfor en del som utsetter eksamener og tar opp igjen eksamener. For å bøte på dette ble det fra 2007 innført kvote på gjentak. Effekten av dette har i 2009 begynt å vise seg, ved at man ser klare tendenser til færre "frivillige gjentak", dvs gjentak av bestått eksamen. Disse gjentakene er betraktelig redusert, spesielt på 1. avdeling. I tillegg er masterstudiet i rettsvitenskap organisert i årsheter, og enhver forsinkelse gir seg utslag i minst 30 studiepoeng.

Kvalitetssikring av sensur

Fakultetet har ingen planer om endringer av rutinene for kvalitetssikring av sensur. Fakultetets rutiner for kvalitetssikring er i utgangspunktet veldig grundig og omfattende, og ble i 2007 beskrevet som velfungerende og trygge av NOKUT-komiteen.

(Eksamensoppgavene utformes av et oppgaveutvalg, der også studentene er representert. Det skrives en sensorveiledning der det redegjøres for kunnskapskrav, hvilken undervisning som er gitt i de emnene eksamensoppgaven berører, behandlingen i lærebøkene og rettskildesituasjonen på området. Hver eksamensbesvarelse vurderes av minst to sensorer).

Høsten 2009 ble det holdt en sensorkonferanse. Hovedformålet ved konferansen var å samle flest mulig av sensorene og lærerne til felles diskusjoner rundt eksamen og sensur. Tema for konferansen var en orientering og diskusjon rundt «Jusstudiet i endring». Andre temaer på dagsorden var vurderingskriterier, sensorveiledninger, det store omfanget av sensurklager og mulige årsaker til dette, sensormøtenes funksjon, sensorenes deltakelse på sensormøter, betydningen av god sensurbegrunnelse, samt oppfølging av nye sensorer. Det var et godt fremmøte på sensorkonferansen, med ca 75 deltakere, og et stort engasjement.

Tilsynssensor hadde gjennomgang av JUR4000 i studieåret 2008/2009, og leverte rapport i desember 2009. For inneværende studieår har tilsynssensor spesielt sett på eksamenstiden etter at denne ble redusert fra 8 til 6 timer, på sensorveiledningene, og kvaliteten på disse, og på klagesensuren, spesielt mht det høye antallet klager. Det bemerkes at oppgavene kan være noe lange i fht den eksamenstiden som er til rådighet. Rapporten konkluderer imidlertid med at eksamensarbeidet både faglig og administrativt utvilsomt innfrir de krav som UiOs sentrale retningslinjer setter, jf pkt 3 foran.

Tilsynssensor ved AFIN leverte i november 2009 rapport av sin gjennomgang av DRI- og FINF-programmet. Når det gjaldt sensorvurdering fastslår rapporten at man på generelt grunnlag kan si at "karaktersettingen framstår som velbegrunnet og konsistent".

5.2 Antall uteksaminerte kandidater med lavere og høyere grad

Se vedlegg, pkt 5.2.

Ferdige kandidater totalt ved Det juridiske fakultet

2004	392	(52 % kvinner, 48 % menn)
2005	421	(60 % kvinner, 40 % menn)
2006	464	(56 % kvinner, 44 % menn)
2007	627	(54 % kvinner, 46 % menn)
2008	558	(61 % kvinner, 39 % menn)
2009	526	(61 % kvinner, 39 % menn)

Det har vært nedgang i fra 2007, da fakultetet hadde et spesielt høyt antall uteksaminerte kandidater. Det høye tallet for 2007 skyldes hovedsakelig at cand.jur. graden ble utstedt siste gang våren 2007. Sett i forhold til tallene for 2004-2006 ser vi en økning i antall kandidater.

Rettsvitenskap

Så vel studenter som arbeidsliv er karakterorientert. Dette er noe av forklaringen på at studenter utsetter eksamen, og også tar eksamener om igjen. Begge deler reduserer gjennomstrømmingen. I tillegg medfører det forhold at masterstudiet i rettsvitenskap er organisert i årsheter at enhver forsinkelse gir seg utslag i minst 30 studiepoeng.

Andre programmer ved fakultetet

De engelskspråklige masterprogrammene ved fakultetet har en god gjennomføringsgrad og lite frafall.

Bachelorprogrammet Demokrati og rettigheter i informasjonssamfunnet (DRI) har noe frafall i løpet av første studieår. Fra samtaler med enkelte studenter vet vi at kravet til informatiske emner oppleves som tungt. Eksamenstall for INF 1000 bekrefter denne mistanken. På bakgrunn av gjennomgangen av denne eksamensstatistikken ble det i 2008 gjennomført ekstraordinære tiltak i form av særlig støtteundervisning innen objektorientert programmering for DRI-studenter. Dette tiltaket er videreført i 2009. I tillegg er programmet nå endret slik at INF1000 ikke lenger er et obligatorisk emne.

6. STYRINGSKVALITET

Med styringskvalitet siktes det til institusjonens evne til å styre kvalitetssikring og kvalitetsutvikling av egen virksomhet.

IKRS: Høstsemesteret 2008 og vårsemesteret 2009 jobbet tre arbeidsgrupper (én gruppe for hvert studieprogram) med pensumrevisjon og annen studiekvalitetsarbeid på våre tre studieprogram.

Dette førte til at alle obligatoriske emnene på de tre studieprogrammene gjennomgikk en betydelig pensumrevidering. I tillegg gjennomgikk man emnesidene/emnebeskrivelsene til alle emnene og oppdaterte/finpusset disse. Arbeidsgruppene la også frem forslag til forandringer i undervisningsopplegget og/eller eksamensformene i de emnene de mente det var rom for forbedringer. Flere av de obligatoriske emnene har derfor forandret undervisningsopplegget og/eller eksamensformen.

Arbeidsgruppenes tilbakemeldinger har også ført til at det ble satt ned en ny arbeidsgruppe høst 2009 som skal jobbe med spørsmål angående metodeemner/metodekunnskaper på de to masterprogrammene i kriminologi og retts sosiologi. Tilbakemeldingene/resultatene fra denne arbeidsgruppen forventes høst 2010.

Periodisk programevaluering

	Samlet antall program ved fakultetet	Antall gjennomførte programevalueringer	Antall planlagte programevalueringer i 2010
Bachelorprogram	2	0	1
Masterprogram	9	1	2

Masterstudiet i rettsvitenskap gjennomgikk en revidering av NOKUT i 2006 og 2007, dette teller som en periodisk programevaluering. Masterprogrammet in Information and Communication Technology Law programevalueres i 2010.

Samlet vurdering av fakultetets kvalitetsarbeid

Fakultetet har egne nettsider for kvalitetssikring av studiene. Her ligger informasjon som systembeskrivelse, årsrapporter og gjennomførte evalueringer. På siden er også lenke til fakultetets system for klager på læringsmiljøet.

Studentenes mulighet til å påvirke og delta i kvalitetssikringsarbeidet skjer på flere måter. Dels gjennom at studentene deltar i underveisevalueringer, der de får utdelt 5-minutters lapper hver gang de er på undervisning, emneevalueringer som skjer gjennom spørreundersøkelser der fakultetet bruker Nettskjema og gjennom referansegrupper der studenter fra alle avdelinger møter studiedekan og representanter fra administrasjonen. Alle tilbakemeldinger på emner/avdelinger som inngår i masterstudiet i rettsvitenskap diskuteres i PMR og oppfølging skjer blant annet gjennom at PMR vedtar endringer i studiet/ undervisning m.m.

I tillegg til dette så er det, som tidligere nevnt, opprettet klagesider for studentene vedrørende klager på det fysiske og psykososiale læringsmiljøet.

Studentene er også representert i alle de styrende organ ved fakultetet, så som f. eks fakultetsstyret og Programrådet for masterstudiet i rettsvitenskap. I tillegg har representanter fra Juridisk Studentutvalg (JSU) månedlige møter med ledelsen. Fakultetet er lydhørt for studentenes tilbakemeldinger og det er en åpen dialog mellom ledelse og studentene.

JSU påpeker at dagens evalueringssystem der kun avvik rapporteres videre, bør endres. JSUs kritikk retter seg først og fremst mot underveisevalueringene. Det er viktig at systemet fører til en jevnlig evaluering av de enkelte emner og at tilbakemeldingene fra studentene blir videreformidlet til avdelingsansvarlig lærer og studiedekan. En arbeidsgruppe nedsettes våren 2010, og arbeidet ferdigstilles innen utgangen av vårsemesteret 2010.

Evaluering av undervisning ved bruk av nettskjema fungerer noenlunde. Det er imidlertid et problem at svarprosentene gjennomgående er lave, og at evalueringene lett får preg av tilfredshetsevalueringer. Det er ikke åpenbart at studentenes tilfredshet er et godt mål på om det er kvalitet i alle ledd i de studieprogram fakultetet tilbyr. Det er ikke lett å ha klare formeninger om årsakene til den lave studentoppslutningen om kvalitetsarbeidet, men mulige forklaringer kan være at de ikke har tro på at de kan gjøre en forskjell, at fakultetet uansett har begrensede muligheter til å gjøre det bedre på grunn av ressursituasjonen, at forbedringer neppe vil komme dem til gode, samt at det oppfattes som for brysomt å gi tilbakemeldinger.

Fakultetets arbeid med omlegging av masterstudiet i rettsvitenskap med oppstart høsten 2011 har en viktig kvalitetsdimensjon. Gjennom omleggingen, og den ressursforbedringen fakultetet har fått gjennom universitetsstyrets vedtak om reduksjon av studieplasser, vil studentene få tettere oppfølging og mer kvalitet i studietilbudet. Fakultetet antar også at tettere oppfølging vil gi studenter som også er mer engasjert i studiekvalitetsrelaterte spørsmål.

Vurderingen er basert på følgende evalueringer i 2009:

Programmer som administreres av fakultetet

i) Periodiske sluttevalueringer av emner på bachelor- og masterprogrammer:

JUR 1310/5310 - EC Competition Law

JUR 1920/5920 - Miljørett

- ii) Periodisk avdelingsevaluering av 5. avdeling i Masterstudiet i rettsvitenskap
- iii) Årsrapporter for fakultetets bachelor- og masterprogrammer for studieåret 2008/2009
- iv) Tilsynsensorrappporter for 2008-09:
  - Masterstudiet i rettsvitenskap
  - Institutt for kriminologi og rettssosiologi
  - LLM program i Public International Law
  - LLM program i ICT Law
  - LLM program i Maritime Law
  - Master of Philosophy in the Theory and Practice of Human Rights

Ved AFIN foretas det jevnlig evalueringer av emner, eksamener og undervisning. Hvert semester foretas midtveiseevaluering. Resultatene legges ut på emnets semesterside. I tillegg ble undervingen vurdert i tilsynsrapporten 2008/2009, på bakgrunn av samtaler tilsynssensor hadde med studenter ved programmene.

Med bakgrunn i diskusjoner på IKRS årlige instituttseminar, ble det satt ned arbeidsgrupper for å se spesielt på metodeundervisningen ved IKRS, og hvorvidt denne kan gjøres bedre.